

A trágyalevet vagy árnycséktrágyát magas chlorártalmuk miatt, főleg az alföldre néve nem tartom célszerűnek, különösen olyan dohánynál, mely a rosszul égésre hajlandó.

3. A művelés a dohánynál szintén teljes figyelmet érdemel. A tapasztalás azt mutatja, hogy a szorgalmasan kapált, töltögetett dohányok sokkal finomabb levelekkel és nemesebb lesznek, míg a kevésebb művelt dohány durva leveleket szolgáltat. Szükségesnek tartom még egyszer megemlíteni, hogy a dohány gyöngéd gyökéreténél fogva igen jól porhanyított talajt igényel, s ez okból különösen a nehezebb talajok gondos megművelését kiválóan szívéni kell hordani a dohánytermelőknek.

A bugázás és a kacsozás — mely kifejezések alatt a virágzatnak még a virágzás előtt való letörődését, s a levélhálójakból jövő új hajtások szorgalmas átváltását értjük — főleg szivaroknak szánt leveleknél nagyon kifizeti magát.

Ez utóbbi műveleteket illetőleg sok helyen az a nézet uralkodik, hogy a dohány termelésnél csakis a mennyiségre kell törekedni, s hogy kacsozatlanul és bugázatlanul a dohány nagyobb termést ad, mint ha bugázás és kacsozás volt. Ez éppen nem áll, ha a művelésnél a kellő közepetn haladnak. Igaz ugyan, hogy a dugázatlan dohány több levelet terem, talán 18 at sőt 20 at is, míg a bugázásnál egy-egy tövön 9—10 levelet hagyni, legtöbbszór legelőndő; azonban mint az általam is tett kísérlet bizonyítja, a dohánylevél mennyisége hasonló területről alyra nézve jó formán ugyan az marad. A mit az által lehet kimagyarázni, hogy a bugázatlan dohány több levelet szolgáltat ugyan, de kisebbet és könnyebbet.

(Folytatás köv.)

Nyilatkozat.

A „Nemere“ folyó évi 91-ik számában — „Egy községi tanító választás“ című cikk jelent meg „Egy szülő“ aláírással.

Történetesen igen jól ismerem a választási actust és a választásban szereplő egyéneket; igazság érzetem parancsolja, hogy felszólaljak, hogy a cikkirő szavaival éljek: némely dolgokat ez ügyről „a nyilvánosság elébe vinni éppen a tanügy érdekében szükséges;“ igen szükséges a nyilvánosság előtt a tanügy embereire szórt rágalmakat megcáfolni.

Cikkirő midőn Nagy Dénes-t a rágalom saráival összejátszolja — többek közt írja, hogy Nagy Dénes „egy árva betűt sem mutathatott fel, a mi tanítói minőségéről tanuskodná.“

Ez a legbiztosabb kifejezéssel élve — nem igaz; az igazságnak célozatos elferdítése. — Nagy Dénes folyomódásához — a többit mellőzve — csatolva voltak a következő bizonyítványok:

a) hogy a 8 gymnasiumot kitűnő és kitűnő első osztály érdemfokozattal végezte és hasonló, eredménytel „eretési vizsgát“ is állott

b) a nagy enyedi főtanodában a theologiai tanulmányon hasonlóan kitűnő érdemfokozattal végezte

Igen természetes, és mindenki, ki az erdélyi ref. tanodák szervezését ismeri, jól tudja, hogy ifjaink a bölcsészeti és theologiai tanulmány alatt a bölcsészet különböző ágai mellett tüzetesen tanulják a nevelés és oktatástani elméletet, — valamint a bölcsészeti erkölcsötant (Nagy Dénes korában Mihályi Károly és Gáspár János professorok alatt); és évek során tanulják — egyszerre az elmélettel — mint magántanítók gyakorlatilag is; kikre ily minőségben 10—12 gyernevelése, oktatása van bízva.

Nó de, ha ez elméleti és gyakorlati képzettség nem elég — tehát.

c) Nagy Dénesnek folyomódványára mellé volt csatolva egy bizonyítvány az enyedi főtanoda tanári karától, arról, hogy ő ezen tanári kar előtt tanítói

vá jön ez a sok viz, ha innen elmegy? — kérdi a kis Béla. „A tengerbe fiam.“ „Hisz akkor a tengerből is ki fog önteni“ jegyzé meg Béla. „Oh nem! Ilyen világosít föl az „okosabb“ Aladár „A tengerben terem a sok spongea, az majd felszívja magát.“

A kis Albert látogatásában van egy kis iskolás társánál. Közleg az uszonna ideje. „Foglaljon helyet“ biztítja pajtása mamája. „Köszönöm, nem eszem.“ „De mégis!“ „Köszönöm, nem eszem.“ „De miért nem?“ „A mama azt mondta, hogy legalább háromszor kéresem magam, mielőtt lennék enni.“ „Mit csináltál leányom, míg oda voltam?“ „Az ablakon nézegettem ki, édes anyám.“ „Es te?“ „Szólt kisebbik leányához. „Nénémnek segítettem“ felelt ez megjéjve.

A mamának X. asszonyt jelentették be s a mama azonnal figyelmeztette kis kótyonek lánykáját, hogy nehogy valami illetlen megjegyzést tegyen a látogató asszonyság orrára. De alig hogy ez belépett, a kicsike bámúlva fölkiáltott: „Mama, hisz a néniemk nincs is orra.“

„Imrécském, miért nem kötőd már meg harisnyádát?“ szól rá fiacskájára a fiatal mama a papa jelenlétében. „A hadnagya bécset várom, majd az szépen megkötői.“ „Nem tud az ahoz, Imrécském; csak kötöd meg.“ „Nem hát, hisz hallottam, mikor tegnap a tiédet is megkötötté, aztán azt mondtad neki, hogy igen szép, ezért pusztit érdemel.“

„Mamácska, mond csak, mikor hal meg az ember tulajdonképen?“ „Hát édes gyermekem, mikor megöregszik.“ „Ah, akkor kéni fogom a jó istenkét, hogy ne engedjen téged megöregedni.“

A kis leány hatodik születésnapján így szólt: „Miért mondjátok, hogy ez nekem hatodik születésnapja; hisz az a nap, melyen születtem, első születés-

vizsgát tett és az elemi osztályok tanítására képesítvelett.

d) arról, hogy a székely-udvarhelyi főtanoda elemi osztályaiban a legközelebbi multban 2 1/2 évig, mint osztály tanító működött.

Egyebet mellőzve, ez tán — több — egy árva betűnél, mi tanítói működéséről tanuskodik.“

Es ilyen képzettséggel azt hiszem versenyre szállhat egy oly egynél, a ki 2—3—4 középtanodai osztály elvégzése után megszokik a komoly tanulástól és beáll népboldogított.

Tisztelet a képezdebből kikértül sok jeles ifju tanítónak, de soha se szegélyék magukat, hogy ha egy felsőbb tudományokat vegzett egyn is bemezéssel állami sorakiba; tartás szerencsésüknek, ha a speciális tanítói szakimeret mellett magasabb képzettséggel bíró egynék is rálépnek tövises pályájukra.

A sors által időzött szegény Nagy Dénesről bizony senki sem fogja irigylilteni, ha egy évre ideiglenesen 300 ft évi fizetéssel megválasztott tanítónak. Ő hitem szerint ha ilyen rossz akaratú ráfogásokkal el nem illőzik — hasznos munkása lehet a nevelés ügynek.

De cikkirő nem elégszik meg azzal, hogy Nagy Dénes-t a nyilvánosság előtt pellengére állítja; jónak látja az iskolaszéket, a választást vezetó elnökét és iskola vizsgálot is leholdani.

Erre csak azt mondom — köszönet, a nevelésügy érdekében elismerés és köszönet az iskolaszék önzetlenebb részének, — a választató elnök szelid tapintatos eljárásának, — a kir. tanfelügyelő ur bölcs belátásának — hogy egy község nevelés ügyét — ideiglenesen bár — egy évre megmentették, a legszomorubb zavartól, — megmentették egy olyan egyéntől, a ki jóakaratu figyelmeztetés — elnöki tiltakozás dacára is elég arcdaltan volt mint folyomódó önmagára szavazni — a ki nem itat, hanem iszik.

Egy másik szülő.

A „Nemere“ eredeti táviratai.

Feladott Budapestén nov. 19 én d. e. 10. ó. 10 p. Érkezett d. u. 2 óra 20 perck.

Tegnap Kars elesett.

Feladott Budapestén nov. 20-án d. e. 10 ó. — p. Érkezett d. u. 2 óra 55 perck.

A székely mozgalomtól Kézdí-Vásárhelyett letartóztatottakat a kuria szabadon bocsátani rendelte.

Legujabb.

Szulejman pasa parancsot kapott az oroszokat azonnal, mielőtt teheti egész erejével támadni meg.

Az orosz működési terv következő: Ha Plevna 10—12 nap alatt nem lesz a muszka birtokában, akkor a szerbek, egyesítve egy orosz hadtesttel, Sophia ellen fogvak operálni, hogy a Mehemed Ali parancsnoksága alatt álló hadsereg Ozman pasa segítségére ne mehesen. Nisch török erőd, melyet a szerbek a sophiai uton megszállanak — csak körtívítetnek. Egyszersmind az orosz Balkán-hadsereg Kazaniki ellen nyomul. E terv nagyon véres csata által viheto csak ki, mert a törökök a Balkán havas hegyeit ágyukkal látták el és a Gabrova-Sipka ut golyókkal annyira elárasztatható, hogy az oroszok lehetetlen lesz tovább haladniak.

Plevna ellen erős támadás készült. Kémek beszéltek, hogy Orhanie felé Ozman pasa egy esetleges át-

sem napja volt és egy éves koromban már két születésem napja volt.“

„Kis öcsém, mond meg nekem, minek hívták szit István elsők magyar királyt gyerekkorában?“ „Pistának“, volt a bölcs felelet.

Nyilvános vizsga alkalmával a teremts és csinálás közti különbséget magyarázta X. lelkész az X. falubeli gyermekeknek. Aztán ily kérdést tett föl egynek a sok közül: „Ki teremtté ezt a világot?“ Felelt a gyermek: „Isten.“ „Hát a te szürodét ki csinálta?“ „A szütszabó.“ „Vajjon tudna-e a szütszabó ilyen világot is teremteni?“ „Nem.“ „Miért nem tudna?“ „Mert nem tanulta.“

Tanfelügyelő (iskolafelügyelő) alkalmával: „Mond meg nekem, hogy hívják azt az embert, aki a mezőre, a rétre vigyáz?“ Fiu: „Mezőkerülő.“ Tf: „Hát aki az erdőre vigyáz?“ Fiu: „Erdőkerülő.“ Tf: „No most mond meg, hogy hívják azt a nagyságos urat, aki arra vigyáz, hogy az iskolában jól tanítsanak?“ Fiu: „Iskolakerülő.“

Rákíált a rektor borzas tanítványára: „Miska te, az én fiamon van tizenhat körte; ha abból levelesznek másfelet, mennyi marad?“ „Hát egy fírges“ felel vigyorgva a nebuló. „Na, na fiam, nem ugy.“ Debizon ugy van. A bírósák Gyurkájára mind leszedte a többit, csak egy fírgest hagyott rajta.

Tanító: „Melyiket neveztek keletnek az ég négy tája közül?“ Leánygyermek: „Ahol látszólagosan a nap fölkel?“ „S miért hangsúlyozod, hogy látszólagosan?“ „Mert voltaképen nem a nap kél föl reggel?“ „Hanem...?“ „Hanem mi?“

„Hány szentég van fiam?“ kérdé a tanító. „Már egy sincs.“ „Miért gyermekem?“ „Mert tegnap adták fel szomszédunknak az utolsó.“ „Hol maradtál ennyi ideig?“ kérdé a tanító egy

törésre minden előkészületeket megtejt. Plevna még 3 hétre el van látva élelemmel. A szultán átnyújtotta november 16. a polgár gardának a zászlót, intve őket hogy az alatt a hazát hőiesen védelmezzék.

Bathumnál borzasztó harz dühög, a város egészen össze van lövete.

Mukhtár pasa szervezi hadsereget Erzerum háta megett, naponként kap erődítéseket s közözelebről újabb megtámadni készül a muszákakat. A bősés oly nagy, hogy az oroszok ostrom ágyuikat nem tudják előre vinni.

VEGYES.

— Brassómegyében a ugynevelt fekete viznél fennálló végőhódon a zohánna juh-bus kivágás folyamatban lévén, ezen zohánna husnak a megye területre behozhatása iránt kérdés tévelvén, meghatározott — miszerint a zohánna husnak a megye területére behozatala ezen renedet vélelvelel szigoruan megiltatik. — Mi is pontos közhírré tével véggett a tekintetes szerkerzőt urnak megíratik. — A központi vézbizottságtól Sepsí Szentgyörgyön: 1877 évi nov. hó 15-én. Forró Ferenc, alispán, vézbizottsági elnök.

— Az országos m. kir. statisztikai hivatalnak a folyó évi aratás eredményéről statisztikai adatok felletti tárgyalás s az összeállítás iránt leadott tisztelt rendetele folytán ezen megye statisztikai bizottság gyűléstét folyó hó 26-ik napjára tízőm ki miről czmet, mint nevezett bizottság tagát — azonfelkéréssel értesitem, hogy a kitűzött napon a megye házánál megjeleni szivekedjék. — Sepsí-Szentgyörgy 1877. november 14-én. — Forró Ferenc, alispán.

— A brassói magyar dalárda szombaton tartotta ez évi rendes táncal egybekötött dalestélyét a „Nro 1.“ nagyertermében. E dalestély, melyen igen nagy számú és díszes közönség vett részt, még művészi igyeuiket is kietegitett. A jól megválasztott és gyönyörűen előadott egyes darabokat a közönség folytonos tetszenyilatkozata kísérte; a dalárda, melynek gyönyört hanggal rendelkező tagjai vannak, többszörösen megéjlengetett. Ez estély páratlan dívben részesítette a közönséget. A brassói magyarság dalárda házának nagyobb városai dalárdájával is méltán kállhatja a versenyt. Mi az ily nyilvános előadásoknak felette örvendünk, mert tudjuk, hogy a brassói magyarság csak ily nyilvános szereplések által, melyekben mintegy önmagát mutatja fel — hódíthat; csak ezek által nyerheti meg állandón és méltán más ajku polgártársai elismerését, kik erre mintegy kényserítettek a magyarság művelésére, életrevalósága által. Szeretnők, ha ez estélyeken cigányzene helyettesítene a katonazenét, mert bármennyit is beszélnek a katonazene pártolói, hogy endkül nincs tisztességes, nobel időtöltés, be kell ismernünk, hogy csak magyar zene leikésit minket, hogy csak cigány tud magyar darabokat magyar táncolónak huzni. Ki a brassói magyarságot ily összejövetelűl nem látta, fogalma sincs arról, mennyire szép, vonzó s magyarság. Lelkünk örömben úszó, midőn a dali magyar hölgyek, a vig kedélyű, társaságokban otthonos magyar fiatalokon végig tekintettünk. Ez estély becsületre válik a brassói magyarságnak, a dalárdának. Munkáljanak tovább és folyton a vezetők e magyarság anyagi és szellemi jólétén, mert ez életrevaló nép hivata van dominálni ott, hol minden térről eddig teljesen leszorítva volt.

— Nemes és hasznos. A négyfalusi női olvasókör egy kiküldött bizottsága tek. Balázs Antalé elnök tiszt. Borcsa Mihályné és tek. Kanó Zsigmondné rendes tagok személyiben, megjelenik a hofszulanyi ipari szakosztályal megtöltött műmetző m. kir. állami f. népiskola gondnokaságának folyó évi nov. 7-én tartott gyűlésében és a kör nevében átnyujt a gondnokas-

későn jött kis fiutól. „A gölya egy kis öcsöt hozott. Az apám fáért ment az erdőbe; szerencse, hogy az édes anyám odahaza volt.“

Tanító: „Meg tudnád-e mondani kedves kis fiam, miért kértünk mindennapi kenyeret a Miatyánkban, s miért nem egy hétre vagy hónapra valóit?“ A kérdezt kis fiu előbb ravasszul mosolyog, aztán megszólal: „Azért, tanító ur, hogy nyakunkra ne penészedjék.“

„Hány napja van Februárnak?“ Pista nem felel. A tanító egy fali naptárt ad kezébe. „Nos, nézd meg, hány napja van.“ „Huszonnyolc.“ „S miért huszonnyolc, míg a többinek 30—31?“ Pisti még folysser megnézte a naptárt: „Hogy elférjen alatta a stempli.“ „Jegyeztek meg gyermekeim, hogy a szellem egy test nélküli lény. Nos, miért nevezts Elemér fiam?“ „Mert olyan furcsa lehet az, ha a fej mindjárt a lából nő ki.“

Egy szerencsétlen varga inas eltörte a boros üveget. „Uram és én istenem!“ siránkozik a gyerek. „Az üveg eltört; bár csak én is meg volnék már verve.“ Két vargaines találkozik. „Szervusz Misi. Valamit kérdezek, amire még a mesterodonak is megállna az esze.“ „Ki vele hát no!“ „Meg tudnád-e mondani, miért csóválja a kutya a farkát?“ „Tudja a fránya.“ „Ládd, csak azért, mert a kutya nagyobb mint a farka; ha nem volna nagyobb, a farka csóválná a kutya.“

Amint Jano vargaines felszabadult, bemegy a Haupttrafikba s harsány hangon mondja: „Kérlek szivarokat.“ „Milyeneket?“ kérdé a segéi. „Krajcok szivarokat.“ — „Hányakat?“ „Most egyeket, majd mikor többeket.“